

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce

KONSTRUKCE A FIKCE

Aliaksandr Dym

Plzeň 2019

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra výtvarného umění
Studijní program Výtvarná umění
Studijní obor Multimediální design
Specializace Užitá fotografie

Bakalářská práce
KONSTRUKCE A FIKCE
Aliaksandr Dym

Vedoucí práce: Prof. Mgr. Štěpán Grygar

Katedra výtvarného umění

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Západočeská univerzita v Plzni

Plzeň 2019

Prohlašuji, že jsem umělecké dílo vypracoval(a) samostatně a
nejedná se o plagiát.

Plzeň, duben 2019

.....

podpis autora

PODĚKOVÁNÍ:

Mé poděkování patří Prof. Mgr. Štěpánu Grygarovi za skvělé vedení práce, věcné připomínky, vstřícnost při konzultacích a především za jeho odborné znalosti. Rád bych poděkoval za pomoc při vypracovávání MgA. Vojtěchu Aubrechtovi a MgA. Radovanu Koderovi, kteří mě s mou prací posunuli dále. Též za jejich upřímné názory a milou spolupráci.

OBSAH

1 MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE	1
2 TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY	3
CÍL PRÁCE	5
3 PROCES PŘÍPRAVY	6
PROCES TVORBY	8
4 POPIS DÍLA	8
TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKACE	11
PŘÍNOS PRO DANÝ OBOR	12
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	13
a) Knižní a periodická literatura	13
b) Internetové zdroje	14
RESUMÉ	15
SEZNAM PŘÍLOH	16

1. MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE

Fotografie mě vždy zajímala. Věděl jsem, že v moderním světě jsou tisíce fotografů a že se každý za něj může považovat. I přesto jsem se rozhodl se jím stát a začít tak studium v České republice.

Měl jsem zájem o získání nových znalostí ve fotografování, objevování nových stylů a nových příležitostí. Chtěl jsem pochopit, jak Evropa žije. Samozřejmě, díky internetu můžete najít spoustu nápadů pro sebe a nechat se inspirovat prací jiných fotografů, ale to nelze srovnávat s tím, když je člověk v tomto prostředí. Prostředí, kde se mění nejen styl umění, ale mění se i styl života obecně.

Vždy jsem miloval a miluji konceptuální umění. Jsem ohromen prací umělců, jejichž hlavní myšlenka je tak dokonale ztělesněna.

Bylo skvělé a příjemné překvapení, když jsem složil první kolo přijímacích zkoušek. Pak mě ale čekalo další milé překvapení v podobě praktické části. Témata byla velmi konceptuální, stála za to nad nimi přemýšlet a dávala volnou ruku naší fantazii. V tu chvíli jsem si uvědomil, že jsem ve správné škole. Opravdu se mi líbí styl, jakým je zde podporováno konceptuální umění. Každý semestr jsem se snažil být lepší, než jsem byl v minulosti a snažil se dělat zajímavější projekty. S každým semestrem byla moje práce lepší a myšlenka více nápaditá. Jsem si jist, že mě univerzita změnila. Všiml jsem si svých chyb, které jsem dělal předtím. Nyní беру v úvahu všechny mé minulé neúspěchy a budu se snažit posunout mojí tvorbu dopředu.

Již od prvního semestru jsem věděl, jakým směrem se chci pohybovat. Pro moji bakalářskou práci jsem si vybral téma konceptuální, abych byl v mé komfortní zóně pro maximální efektivitu.

2. TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY

Výběr správného tématu pro mě byl velice důležitý, a proto jsem nad ním začal přemýšlet už v průběhu druhého ročníku. I když jsem velmi dobře věděl, co chci.

Během celého studia se snažím fotit zcela odlišná témata. Začínám z reportážní fotografie a končím zátiším a architekturou. Vzhledem k tomu, že výukový program zahrnoval různé úkoly, naučil jsem se o každém směru. Také ho měnit a kombinovat. Nicméně, pro svojí závěrečnou práci jsem si vybral to, co cítím nejvíce. Konceptuální umění.

Když jsem při pohledu na seznam témat uviděl “konstrukce a fikce”, uvědomil jsem si, že to je to, co potřebuji! Co vás napadne, když uslyšíte frázi “konstrukce a fikce”? Samozřejmě si každý představí něco jiného. V každém z nás tato slova vzbuzují zcela odlišné významy, které se málokdy shodují.

Udělal jsem malý společenský experiment, ve kterém jsem se ptal svých přátel, co si představují, když slyší „konstrukce a fikce“. Někdo si představoval optický objekt, někdo šílené domy ve stylu dekonstruktivismu, někdo si vzpomíná na záběry z jeho oblíbeného sci-fi filmu. Ale když se ptám sám sebe - odpověď přichází ve formě nějakého světa, ve kterém platí pravidla surrealismu, a ve kterém je zničen smysl pro realitu. Realitu beru jako prostor, ve kterém jste tvůrcem a designérem.

Toto hravé téma pro mě přesně vyjadřovalo onu volnost při realizaci, kdy se člověk může nechat unášet svou vlastní fantazií, vytvářet snímky, které vychází z mých představ a snů. Nechat se volně inspirovat svým okolím a přestat přemýšlet. Jen se dívat kolem sebe, snít a fotografovat prostory a výjevy, které se ztrácejí v abstrakci. Vytvářet atmosféru a podle nálady kolísat na rozhraní fiktivních světů.

Můžeme tedy říci, že surrealismus na mě měl obrovský vliv. Změnil můj styl na ten, který teď vytvářím. Série fotografií vám ukáže můj vesmír, kde jsem designérem. Záleží na každém z vás, jestli to vidíte jako realitu nebo fikci.

Pro mojí bakalářskou práci jsem se rozhodl udělat sérii černobílých děl, ve kterých si budu hrát s realitou. Veděl jsem, že fotografie by měly být kontrastní a minimalistické, aby vynikla hlavní myšlenka. Na fotografiích tedy není nic, co by zbytečně odvádělo pozornost.

CÍL PRÁCE

Název mé bakalářské práce je Konstrukce a fikce. Hlavním cílem této práce bylo se pokusit navrhnout svou osobní fikci. Svět s vlastními pravidly, ve kterém platí mé zákony. Rozhodl jsem se tedy fotit černobílé fotografie s čtvercovou podobou, aby všechny obrázky byly ve stejném stylu. Mým cílem bylo snažit se plně převést diváka do jiné reality. Stejně jako se to děje s lidmi ve snech, kde každý z nás může být autorem a designérem.

3. PROCES PŘÍPRAVY

Můžeme tedy říci, že surrealismus na mě měl obrovský vliv. Změnil můj styl na ten, který teď vytvářím.

Surrealismus byl trendem v avantgardním umění první poloviny dvacátého století, který byl charakterizován spojením reality s něčím jiným. Styl je charakterizován paradoxní kombinací forem, vizuálního klamu. Surrealistická plátna jsou často tvrdé předměty (třeba kameny) se roztekají a voda se naopak mění na kámen.

Psychoanalýza Sigmunda Freuda, zejména jeho analýza snů, měla velký vliv na vývoj stylu. Surrealismus spočíval ve víře ve vyšší realitu určitých asociačních forem, které byly až do jeho vzniku pomíjeny, ve všemohoucnost snu, v nezaujatou hru myšlení. Směřoval k tomu, aby definitivně zničil všechny ostatní psychické mechanismy a zaujal jejich místo v řešení hlavních problémů života.

Surrealismus není a nikdy nebyl nějakou školou, ale určitou duchovní dispozicí, komplexem zkušeností a souborem snah směřujících k tomu vrátit bytí jeho celistvost – umělec se snažil popsat narcistické sny, šílené halucinace, půlnoční deliria, potlačené pudy a klamné vzpomínky, anamorfní hysterie i nejnepatrnější pocity nevolnosti. Všechny vize vědomí lidského nitra se na obrazech otevíraly v bizarních nadreálných kombinacích, vytvářejíce tak neskutečné napětí uvolňující fantazii. Vyprávěl o něčem, co bylo vzdáleno a co před námi skrývaly materiální formy, spojení zdánlivě nesourodých skutečností přidávaly na zvláštnosti a tajemnosti. Smysl obrazu byl ale hluboký, úplný – souvislý a přitom mimovolný, že unikal prosté analýze přímého logického poznání.

Pro mojí bakalářskou práci jsem se rozhodl udělat sérii černobílých děl, ve kterých si budu hrát s realitou. Veděl jsem, že fotografie by měly být kontrastní a minimalistické, aby vynikla hlavní myšlenka. Na fotografiích tedy není nic, co by zbytečně odvádělo pozornost a pomohlo se tak zaměřit na hlavní věc. Použil jsem k tomu centrální kompozici

Pro mojí bakalářskou práci jsem se rozhodl udělat sérii černobílých děl, ve kterých si budu hrát s realitou. Veděl jsem, že fotografie by měly být kontrastní a minimalistické, aby vynikla hlavní myšlenka. Na fotografiích tedy není nic, co by zbytečně odvádělo pozornost a pomohlo se tak zaměřit na hlavní věc. Použil jsem k tomu centrální kompozici

PROCES TVORBY

Pole, kopce, hory. Pole se stala mým nejoblíbenějším místem. To může dát fotce hladkost a dynamiku. Dokážou být vynikajícím základem pro moje fotografie, kde obvykle tmavé a černé barvy hrají svojí roli. Kopce přiblížily celou scénu blíže k obloze. Což je poté v oblačném počasí mé černé a bílé plátno, kde už můžu vytvořit všechno, co chci. Nejvíce mě překvapuje, že za jasného počasí vypadá tato obloha jako noční.

Dlouho jsem měl rád minimalistický styl a začal jsem se od něj rozvíjet. První fotky byly na telefon. Zachycoval jsem černé ptáky létající na bílé obloze vypadající jako kapky barvy. Postupně jsem se posouval z fáze hledání krásných kompozicí a začal jsem novou etapu - design. Jako kubisté.

Kubismus je avantgardní umělecké hnutí přelomu 19. a 20. století, které pojímá výtvarné umění revolučním způsobem. Princip kubismu spočívá v jeho prostorové koncepci díla, předmět nezobrazuje jen z jednoho úhlu, ale z mnoha úhlů současně. Zároveň znamenal i obrovskou změnu v přístupu ke skutečnosti, nejen ve vidění, ale především v práci s realitou. Zobrazovaný předmět byl rozkládán až na nejjednodušší geometrické tvary (především krychle - latinsky cubus), které byly pak pomocí fantazie skládány do obrazu, proto zobrazené předměty působí dojmem, že jsou deformované a objevují se zároveň z několika pohledů. Problém nastal u předmětů, které jsou ve vzájemném vztahu, neboť pak vznikalo mnoho průhledů s neobvyklými úhly pohledu

Podle tvorby dělíme kubismus na:

Pre-cubismus (1906–1909) – toto období zahájili kubisté Georges Braque a Pablo Picasso. Období kdy kubismus vznikal, díla jsou ovlivněna předchozími malířskými trendy, dochází k objevování kubistické perspektivy. (např. Pablo Picasso - Ženský akt). Postupně jsou zobrazované předměty omezovány na základní geometrické tvary, z barev se používaly pouze odstíny šedé a hnědé barvy.

Analytický kubismus (1909–1912) – v tomto období kubismus nebyl abstraktním uměním, barva se stále téměř nepoužívala. Dochází k částečné abstrakci tzn. zobrazované předměty jsou nahrazovány jinými podobnými předměty. Zobrazovaný předmět je rozložen na jednotlivé geometrické tvary, které jsou pak zobrazeny neperspektivně vedle sebe.

Syntetický kubismus (též vrcholný) (1912–1914) – v této fázi se kubismus přiblížil abstrakci, nicméně je pro něj stále důležitý zobrazovaný předmět, který je skládán z linií a ploch. Objevuje se koláž a s ní i barva.

Orfismus – toto období dospělo k úplné abstrakci, využívá barvy. V tomto období již umělci nenapodobují ani se nijak nesnaží rozkládat či znovu skládat reálný předmět, tím se vlastně jednotlivé malířské prvky staly zcela nezávislé na realitě.

Po roce 1923 došlo k dalšímu rozvoji kubismu, ale již nešlo o čistý kubismus, ale kubismus něčím ovlivněný, např. imaginativní kubismus je ovlivněn surrealismem

Rychle jsem se přesunul z analytické fáze. Nečekal jsem, až se přede mnou objeví krásný rám. Začal jsem vytvářet vlastní obrázky. Zpočátku jsem na poli vyfotil muže. Pak tato postava ožila. Fotografoval jsem, jak je člověk v pohybu, při pádu nebo levitaci. Chtěl jsem dát fotkám dynamiku, aby černobílá statická fotografie nesla život a pohyb.

První věc, která mě inspirovala, byla práce Rodina Smitha. Je to americký fotograf, který natočil film o svých dílech. Jeho klasická estetická díla mě inspirovala k vyvážení světla a stínu, kombinování geometrie, přírody a lidí. Fotograf hovořil o vulgárnosti, kterou moderní umění přineslo do umění fotografie. On věřil, že civilizace postupně ztrácí smysl pro opravdu krásné, čisté a elegantní věci. Rodney Smith se svou tvorbou mistrovsky snažil vrátit diváka do světa, kde není žádná ošklivost, kde je všechno neobvyklé krásné, ale zároveň podivně estetické.

Pro mne shlédnutí jeho děl bylo estetické potěšení. Když jsem se podíval na jeho práci, uvědomil jsem si, že je to ideál. Nemohl jsem pochopit jeho procítění a chtěl jsem se naučit cítit to také a zprostředkovat pak na svých fotografiích.

Nebylo to snadné. Když jsem fotil a myslel si, že to není o nic horší než u Smitha, položil jsem vedle něj jeho fotku a mou, a pochopil jsem, že mým fotografiím chybí energie. Ale s každým novým pokusem jsem se přiblížil svému konceptu. Pomalu byly hranice fikce a reality vymazány. Fotografie postupně začaly ožít. A najednou jsem si uvědomil, že to je to, co jsem hledal. Pak následovaly desítky pokusů, jak narušit realitu. Snažil jsem se do vzduchu vrazit neobvyklé předměty spolu se statickou postavou, pokusit se spojit, vyrobit to, co by nemělo létat, pokusit se ukázat vzdušnost objektů a objektů. Bylo pro mě zajímavé pozorovat, jak fotografie žije a jak časem náhodné záběry nesou tolik života a dynamiky.

4. POPIS DÍLA

Zpočátku jsem odmítl používat Photoshop. Chtěl jsem vytvořit pouze realitu. Tohle úkol určitě komplikuje, ale líbilo se mi to. Rád jsem vymýšlel návrhy a způsoby, jak interpretovat fotografie. Používal jsem malé trampolíny tak, aby člověk vyskočil výš.

Pracoval jsem s neobvyklými předměty, zkoušel desítky způsobů focení, aby hranice mezi realitou a fikcí již není viditelná.

Fotografie již začala získávat divadelní a inscenační styl. Když jsem si sám vybíral, co bude mít člověk na sobě, barvu bot či batohu. Fotografie pro mě byla malá scéna, kde jsem byl režisérem.

Po prostudování fotografií, které jsem v průběhu roku pořídil, jsem dospěl k závěru, že je lze rozdělit do několika kategorií: estetická fotografie, ve které jsme stále ve stejné realitě, dynamická fotografie, kde se začínají ožívat objekty a absurdní fotografie, kde je vše ovládáno fantazií.

TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKACE

Samotné téma vybízí k experimentování a právě proto jsem vyzkoušel mnoho variant při samotné realizaci. Nejvíce jsem pracoval s digitální zrcadlovkou Canon 50 D a telefonem. K ní jsem poté podle situace používal objektiv s pevným ohniskem Canon EF 50 mm, který má nejnižší clonu 1,8.

Veškeré fotografie vznikaly za denního světla, díky čemuž mají svůj specifický charakter. Pro retuš, vyhlazení veškerých nedokonalostí a pro finální verzi fotografií jsem užil program Adobe Photoshop CS6. Pro sazbu knihy jsem využil Adobe Indesign.

PŘÍNOS PRO DANÝ OBOR

Možným přínosem mé práce pro daný obor může být specifické pojetí vztahu mezi realitou a fikcí. Snažil jsem se docílit toho, že surrealistická fotografie může být citlivě zasazena do prostředí, se kterým splývá, ze kterého nevybočuje a které nenarušuje, ale naopak s ním spolupracuje. Veškerou svou energii a čas jsem věnoval tomu to projektu, který zůstal pro mě prioritou v průběhu celého roku.

Důležitým prvkem je i to, aby fotografie diváka zaujaly natolik, že alespoň na chvíli se zamyslí nad vyobrazenou fotografií nebo situací, kterou snímek zobrazuje. Pohraje si se svou fantazií a prozkoumá svět skrze jiný úhel pohledu. Třeba právě tato odlišná perspektiva dokáže člověka pozměnit. Začne si všímat věcí, které dříve přehlížel. Upozorním ho na kreativitu sebe samotného.

Jinak si myslím, že je velice těžké odhadnout, jaký bude mít tato práce přínos pro fotografický obor. Přínos může ukázat až čas a následné ohlasy diváků.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

a) Knižní a periodická literatura:

AUMONT, Jacques. Obraz. Praha: NAMU, 2005. ISBN 978-80-7331-165-0.

BERGER, John. Způsoby vidění. Praha: Labyrint, 2016. ISBN 978-80-87260-78-4.

BIRGUS, V., Mlčoch, J. Česká fotografie 20. Století, průvodce. Praha: Kant, 2005. ISBN 80-86217-89-2.

GASSET, José Ortega y. Eseje o umění. Bratislava: Archa, 1994. ISBN 80-7115-076-2.

GOMBRICH, Ernst, Hans. Umění a Iluze: Studie o psychologii obrazového znázorňování. Praha: Odeon, 1985. ISBN 01-525-85.

JOST, Francois. Realita/Fikce říše klamu. Praha: NAMU, 2006. ISBN 80-7331-056-2.

LÁB Filip, TUREK Pavel. Fotografie po fotografii. Praha: Karolinum, 2009. ISBN: 978-80-246-1617-9.

b) Internetové zdroje

<https://www.rodneysmith.com/>

<https://cameralabs.org/10301-fotograf-rodni-smit-master-kompozitsii-i-minimalistskogo-surrealizma>

<http://www.pavelpecha.com/pecha/pavelpecha.html>

RESUMÉ

В данной серии фотографии я пытался показать, как легко можно стирать границы между реальностью и фикцией.

Главным стилем, преобладающим в фотографиях, был сюрреализм. Я хотел, чтобы фотографии были не только выдержанными в одном, черно-белом стиле, но и имели главную особенность - жизнь.

Абсурдность в фотографии. Это именно то, чего я добивался. Поэтому на фотографиях люди, объекты и предметы летают. Этот момент свободного падения, который запечатлен на фотографии и создает ту самую динамику, придает жизнь и делает из фотографии то, что я хотел сказать - стирает границы между сном и реальностью.

Поэтому можно сказать, что сюрреализм имел на меня огромное влияние, которое превратило мой стиль в тот, что видите сейчас. Серия фотографий покажет вам ту, мою вселенную, где я есть конструктор. А фикция это или реальность - уже решать вам.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1 - Fotograf Rodney Smith.

Příloha 2 - Fotograf Rodney Smith.

Příloha 3 - Inspirace Rodney Smith.

Příloha 4 - Inspirace Rodney Smith.

Příloha 5 - Fotograf Pavel Pecha.

Příloha 6 - Fotograf Pavel Pecha.

Příloha 7 - Inspirace Pavel Pecha.

Příloha 8 - Inspirace Pavel Pecha.

Příloha 9 - Inspirace Pavel Pecha.

Příloha 10 - Nepoužitá fotografie.

Příloha 11 - Nepoužitá fotografie.

Příloha 12 - Nepoužitá fotografie.

Příloha 13 - Nepoužitá fotografie.

Příloha 14 - Nepoužitá fotografie.

Příloha 15 - Nepoužitá fotografie.

Příloha 1 - Fotograf Rodney Smith

Dostupné z: <https://www.rodneysmith.com/portfolio>

Příloha 2 - Fotograf Rodney Smith.

Dostupné z: <https://www.rodneysmith.com/portfolio>

Příloha 3 – Inspirace Rodney Smith.

Dostupné z: <https://www.rodneysmith.com/portfolio>

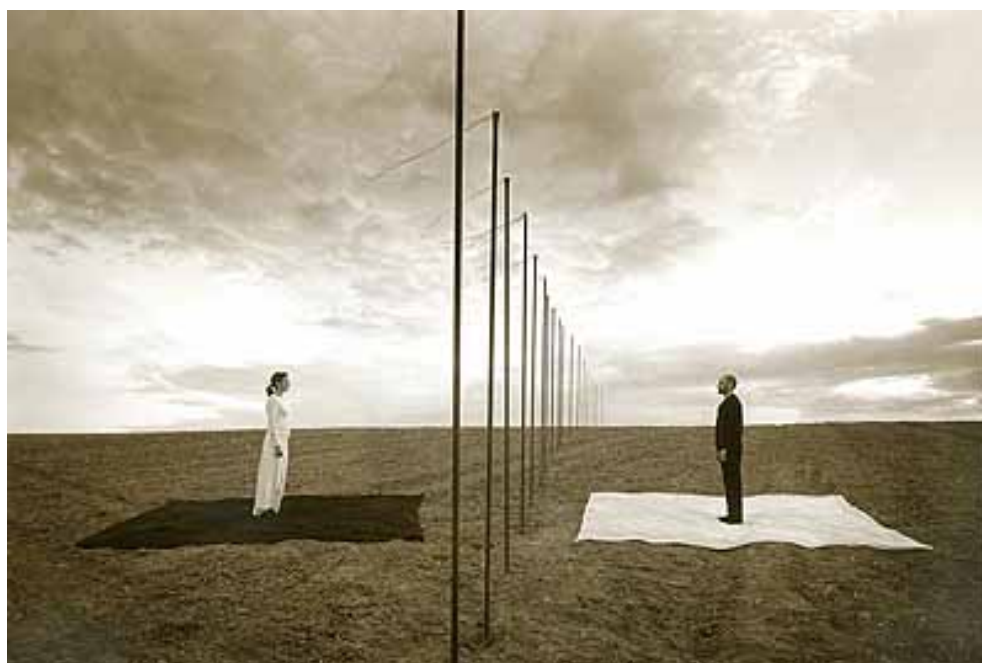

Příloha 4 – Inspirace Rodney Smith.

Dostupné z: <https://www.rodneysmith.com/portfolio>

Příloha 5 - Fotograf Pavel Pecha.

Dostupné z: <http://www.pavelpecha.com/pecha/photos.html>

Příloha 6 - Fotograf Pavel Pecha.

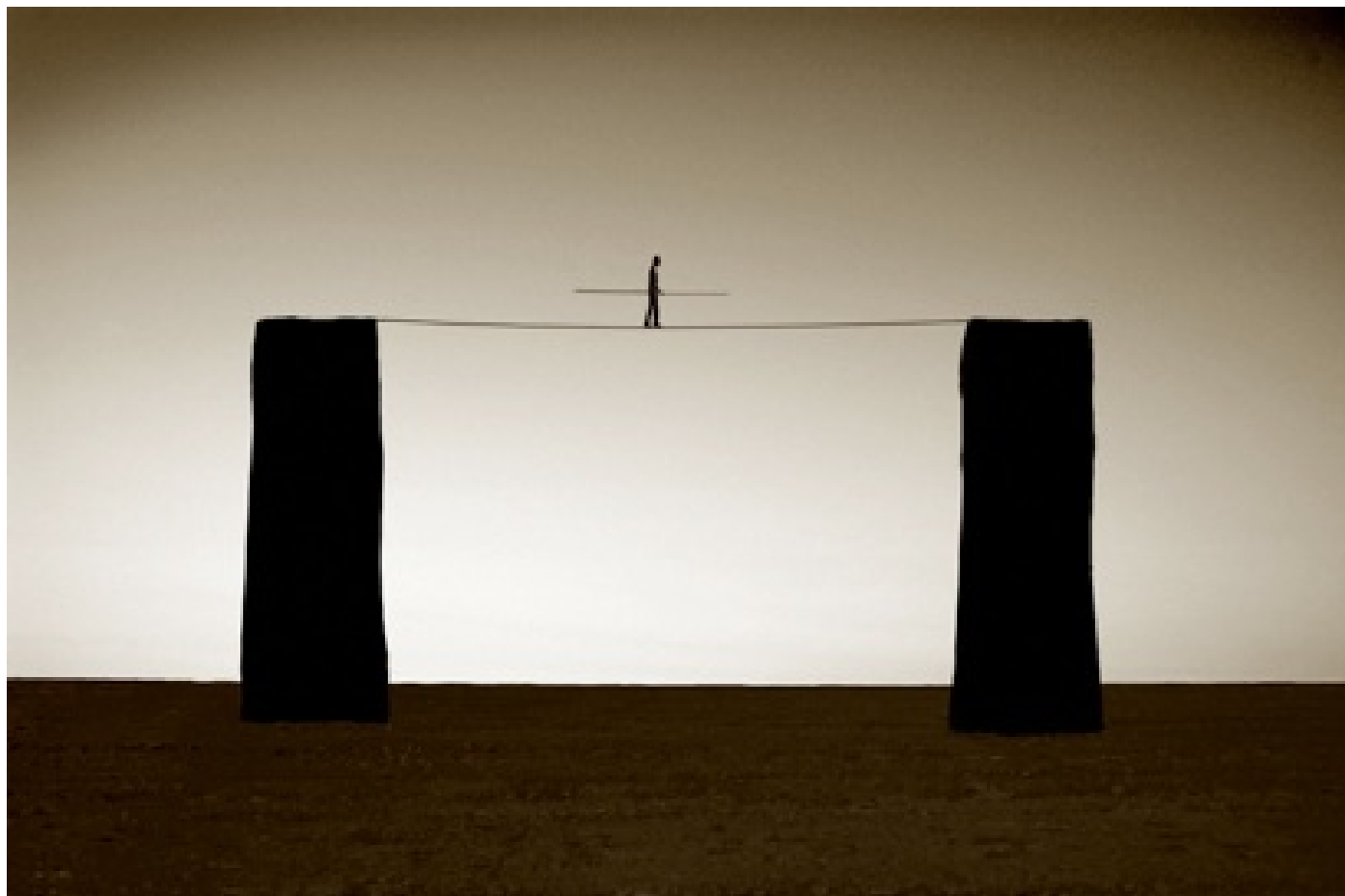
Dostupné z: <http://www.pavelpecha.com/pecha/photos.html>

Příloha 7 - Inspirace Pavel Pecha

Dostupné z: <http://www.pavelpecha.com/pecha/photos.html>

Příloha 8 - Inspirace Pavel Pecha

Dostupné z: <http://www.pavelpecha.com/pecha/photos.html>

Příloha 9 - Inspirace Pavel Pecha

Příloha 10 - Nepoužitá fotografie.

Příloha 11 - Nepoužitá fotografie.

Příloha 12 - Nepoužitá fotografie.

Příloha 13 - Nepoužitá fotografie.

Příloha 14 - Nepoužitá fotografie.

Příloha 15 - Nepoužitá fotografie.

